Uczestnik konkursu:

1) wymienia potrzeby ludzkie i sposoby ich zaspokajania;

Potrzeba to odczuwalny stan brak czegoś, który powoduje, że podejmuje się działania zmierzające do zapełnienia tego braku.
Wyróżniamy:

- Potrzeby fizjologiczne (potrzeba jedzenia, odpoczynku, przyjemnych doznań zmysłowych, seksualne)
- Potrzeby bezpieczeństwa wyrażają się unikaniem tego, co może przynieść śmierć lub cierpienie (potrzeba zależności, opieki i oparcia, braku lęku, ładu)
- Potrzeby afiliacji (przynależności i miłości, akceptacji, afirmacji); ich zaspokojenie rzutuje na sposób widzenia świata, występują w dążeniach przezwyciężenia osamotnienia, alienacji
- Potrzeby szacunku i uznania (potrzeba potęgi, wyczynu, wolności, respektu i uznania innych, dobrego statusu społecznego, sławy, dominacji)
- Potrzeby samorealizacji (dążenie do rozwoju możliwości, dążenie do realizacji celu)

Środki zaspokajania potrzeb:

DOBRO - rzecz materialna mająca na celu zaspokojenie potrzeb. Wyróżniamy:

- dobra wolne - nie są wytworem pracy człowieka (np. promienie słoneczne)
- dobra ekonomiczne (rzadkie) - zawarta jest w nich praca ludzka
- dobra konsumpcyjne - służą do bezpośredniego zaspokojenia potrzeb ludzkich.
- dobra produkcyjne - służą do produkcji innych dóbr
- dobra substytucyjne - pełnią rolę zastępującą (np.: masło --> margaryna)
- dobra komplementarne - uzupełniające (np.: telefon --> ładowarka)

USŁUGI - działalność innych ludzi lub instytucji, mająca na celu zaspokajanie potrzeb, ale nie wytwarzanie nowych dóbr.

- Usługa materialna - działalność człowieka skierowana jest na przedmiot. (np.: naprawa samochodu)
- Usługa niematerialna - działalność człowieka skierowana jest na daną osobę (np.: fryzjer, kosmetyczka)

Potrzeb ludzie mają nieograniczoną ilość, a dóbr ekonomicznych(rzadkich) które mogą je zaspokoić jest ograniczona ilość (***zjawisko rzadkości***).

2) przedstawia cechy i umiejętności człowieka przedsiębiorczego.

CECHY CZŁOWIEKA PRZEDSIĘBIORCZEGO: przedsiębiorczość, asertywność, kreatywność, pracowitość, inteligencja, pomysłowość, chęć do działania, pewność siebie, spryt, zaangażowanie, zdecydowanie, dążenie do celu, odwaga, determinacja, nowatorstwo, odpowiedzialność, elastyczność, podejmuje ryzyko, samodzielny, otwarty, dynamiczny, aktywny, wytrwały, odpowiedzialny, niezależny, tolerancyjny, twórczy, świadomy swoich mocnych i słabych stron;
Umiejętności człowieka przedsiębiorczego :
- pisanie, czytanie, liczenie, - obsługiwanie komputera,
- dobra znajomość języków obcych,
- umiejętność kierowania zespołem ludzi,
- planowanie działań,
- właściwy dobór współpracowników,
- umiejętność dochodzenia do kompromisu,
- umiejętność pracy w grupie
- znajomość programów komputerowych,
- interesowanie się konkurencją i zapotrzebowaniem rynku
- całkowite poświęcenie się pracy, a tym samym firmie, kiedy wymaga tego sytuacja,

twórczo myśli, rozwiązuje problemy, podejmuje decyzje, motywuje do działania, planuje, skutecznie komunikuje się i negocjuje;

3) przedstawia podmioty gospodarcze (gospodarstwa domowe, przedsiębiorstwa, państwo);

Podmiot gospodarczy – każdy, niezależnie od jego formy organizacyjnej, aktywny uczestnik procesów gospodarczych, którego decyzje i działania wywołują skutki ekonomiczne.
Gospodarstwo domowe – jeden z podmiotów gospodarczych, jedna osoba lub ich zespół, razem zamieszkujących lub osobno, wspólnie się utrzymujących (w ogromnej większości połączonych więzami biologicznymi i stanowiących rodziny). Osoby samotne, utrzymujące się samodzielnie, to jednoosobowe gospodarstwa domowe.
Przedsiębiorstwo (lub inaczej jednostka gospodarcza) – wyodrębniona prawnie, organizacyjnie, techniczno-produkcyjnie i ekonomicznie jednostka, prowadząca działalność gospodarczą, stanowiąca podmiot podstawowej rangi w gospodarce rynkowej. Istotą działalności przedsiębiorstwa jest produkcja dóbr lub świadczenie usług. Najczęściej definiowanym celem działalności przedsiębiorstwa jest osiąganie zysku poprzez zaspokajanie potrzeb konsumentów.
Państwo – organizacja mająca monopol na stanowienie i wykonywanie prawa na określonym terytorium. Ma zdolność do nawiązywania i utrzymywania stosunków dyplomatycznych z innymi państwami. Jest często mylone z narodem i krajem.

4) charakteryzuje gospodarkę rynkową (prywatna własność, swoboda gospodarowania, konkurencja, dążenie do zysku, przedsiębiorczość);

WŁASNOŚĆ PRYWATNA: w gospodarce rynkowej czynniki produkcji (zasoby ziemi, kapitału, ludzkie) w zdecydowanej większości są przedmiotem własności prywatnej. Występuje też własność publiczna oraz własność spółdzielcza.

KONKURENCJA: większość firm stara się przekonać klienta, że to właśnie ich wyroby lub oferowane usługi są wyjątkowe i niepowtarzalne starając się zrobić wszystko, aby rzeczywiście tak było. Tym samym, między firmami rozwija się konkurencja, w której dochodzi do walki o klienta, jego lojalność i zaufanie.
DĄŻENIE DO ZYSKU: celem działalności gospodarczej jest osiągnięcie jak największego zysku (czyli różnicy między przychodami danego przedsiębiorstwa a poniesionymi przez nie kosztami).
PRZEDSIĘBIORCZOŚĆ: każdy członek społeczeństwa może podjąć dowolną działalność gospodarczą, jedynym warunkiem jest jej zgodność z prawem. Prawo zapewnia równość dostępu do rynku wszystkim przedsiębiorcom, nie mają oni także ograniczeń w wyborze lub zmianie profilu działalności. Mechanizm działania gospodarki rynkowej polega na tym, że jeśli ktoś zgłasza potrzebę posiadania jakiegoś dobra lub korzystania z jakiejś usługi, to niemal natychmiast znajduje się przedsiębiorca gotów to dobro bądź usługę dostarczyć na rynek.
SWOBODA GOSPODAROWANIA: wolna od ingerencji państwa, jest pochodną wolności człowieka i prowadzi do powstrzymania się państwa od ingerowania w tę autonomię w sposób, który zaprzeczałby istnieniu praw i wolności obywateli w gospodarce.

5) wyjaśnia działanie prawa podaży i popytu oraz ceny;

POPYT wyraża chęć zakupu dobra bądź usługi o określonych cenach w danym miejscu i czasie.
Czynniki wpływające na popyt:
¬ Dochody konsumenta
¬ Ceny dóbr substytucyjnych (zastępczych)
¬ Ceny dóbr komplementarnych (uzupełniających)
¬ Jakość
¬ Tradycja
¬ Gust, preferencje konsumenta
¬ Chęć wyróżnienia się z tłumu
¬ Religia
¬ Pora roku

Prawo popytu brzmi:
Wraz ze wzrostem ceny bądź usługi popyt na to dobro lub usługę maleje i odwrotnie spadek ceny wywołuje wzrost popytu
POTRZEBA (nieograniczona) =/ popyt (ograniczony)
PODAŻ – jest to ilość dóbr bądź usług oferowanych przez producenta do sprzedaży po określonej cenie, danym miejscu i czasie.
Czynniki wpływające na podaż
¬ Popyt
¬ Dobra cena
¬ Technologia produkcji
¬ Ceny czynników produkcji
¬ Warunki klimatyczne – przyrodnicze
¬ Konsumpcja naturalna, wadliwa produkcji

Prawo podaży
Wraz ze wzrostem ceny dobra bądź usługi podaż wzrasta i odwrotnie spadek ceny, spadek podaży.
PRODUKCJIA =/ PODAŻ
¬ Działalność
¬ Wytworzone produkty mogą stanowić wynagrodzenia bądź premię
¬ Konsumpcja naturalna, wadliwa produkcja
Cena rynkowa, oscyluje wokół wartości towaru. Zależy od popytu i podaży na dane dobro; państwo nie ma na nią bezpośredniego wpływu.

6) wymienia główne dochody i wydatki gospodarstwa domowego; układa jego budżet;

Źródła dochodów:	**wydatki**:
-wynagrodzenia za pracę	-opłaty (prąd, gaz)
-emerytury lub renty	-opieka zdrowotna
-kredyty	-opłata za edukacje
-oszczędności	-opłata za żywność
-dochody z wynajmu mieszkania	-spłata kredytu, -utrzymanie samochodu
	-kupno nowego sprzętu (np. gospodarstwa domowego)

7) wyjaśnia, jakie prawa mają konsumenci i jak mogą ich dochodzić;

Konsument ma prawo do:
- bezpieczeństwa i ochrony zdrowia
- ochrony interesów ekonomicznych
- edukacji i informacji
- efektywnego systemu dochodzenia roszczeń
- zrzeszania się i reprezentacji.

Kupujący, który czuje się poszkodowany i nie zgadza się z decyzją sprzedawcy może skorzystać z pomocy działających w Polsce instytucji i organów świadczących pomoc konsumentom. Ostatecznie też sprawę można oddać do bezstronnego sądu, który rozstrzygnie kto w sporze ma rację. Pozew może napisać za nas powiatowy (miejski) rzecznik konsumenta.

8) przedstawia na przykładach funkcje i formy pieniądza w gospodarce rynkowej;

Funkcje- miernik wartości Środek wymiany Środek płatniczy Środek tezauryzacji	Formy -pieniądz towarowy Kruszce (złoto), Pieniądz kruszcowy(monety) Pieniądz papierowy Pieniądz bezgotówkowy (zapis na koncie bankowym) Pieniądz elektroniczny (karta)

9) wyjaśnia, czym zajmują się: bank centralny, banki komercyjne, giełda papierów wartościowych;

Bank centralny jest bankiem emisyjnym, bankiem banków i bankiem państwa tzn.

–emituje pieniądze
–organizuje rozliczenia pieniężne
–prowadzi gospodarkę rezerwami dewizowymi
-prowadzi bankową obsługę budżetu państwa
-reguluje płynność banków
-opracowuje sprawozdawczy bilans płatniczy oraz bilanse należności i zobowiązań zagranicznych państwa

Banki komercyjne zajmują się.*:*
- działalnością depozytowo-kredytową,
- prowadzą rozliczenia pieniężne,
- Świadczą określone usługi niezbędne z pkt. widzenia społecznego (obsługa obrotu gotówkowego i bezgotówkowego),
- są przedsiębiorstwami, których celem powinno być osiąganie zysku, realizacja tego celu wymaga: zachowania płynności przestrzegania przepisów finansowych i rozliczeniowych.

BFG – Bankowy Fundusz Gwarancyjny – to instytucja powołana w 1994 r., zarządzająca systemem gwarantowania depozytów w polskim systemie bankowym.
Kwota depozytów nieprzekraczająca równowartości w złotych **100 000 euro jest gwarantowana w całości.**
Giełda papierów wartościowych to „miejsce, w którym" odbywają się transakcje papierami wartościowymi zorganizowane w taki sposób, że przy kojarzeniu ofert sprzedaży i kupna wszyscy jej uczestnicy są równi i mają jednakowy dostęp do informacji. Giełda jest, więc formą rynku, a powszechnie stosowane stwierdzenie "instytucjonalna forma rynku kapitałowego" najlepiej odzwierciedla jej naturę. **16 kwietnia 1991 r. – odbyła się pierwsza sesja** giełdowa z udziałem 7 domów maklerskich, na której notowano akcje 5 spółek: Tonsilu, Próchnika, Krosna, Kabli, i Exbudu. Sesje odbywały się raz w tygodniu.

10) wyszukuje i zestawia ze sobą oferty różnych banków (konta, lokaty, kredyty, fundusze inwestycyjne);

KONTO OSOBISTE, z założenia służy do lokowania, czyli otrzymywania należności (zazwyczaj na **ROR** wpływają: wynagrodzenie, renta, emerytura, lub dochody z innych źródeł z wyjątkiem wpływów z działalności gospodarczej, jak również przelewy prywatne) i regulowania zobowiązań (np.: czynsz, opłaty za prąd, gaz, media, raty kredytów, prywatne przelewy).
Kredyt bankowy – umowa zawarta w formie pisemnej pomiędzy bankiem a kredytobiorcą. Bank zobowiązuje się udostępnić określoną kwotę na określony cel oraz czas, a kredytobiorca zobowiązuje się wykorzystać kredyt zgodnie z jego przeznaczeniem oraz zwrócić pobraną kwotę wraz z należnym bankowi wynagrodzeniem w postaci prowizji i odsetek
Fundusz inwestycyjny – forma wspólnego inwestowania polegająca na zbiorowym lokowaniu środków pieniężnych (w bardziej skomplikowanych rozwiązaniach możliwe są wpłaty w postaci np. papierów wartościowych) wpłaconych przez uczestników funduszu. Uczestnikami mogą być zarówno osoby indywidualne (osoby fizyczne), jak i osoby prawne (np. przedsiębiorstwa, miasta, gminy, związki wyznaniowe) oraz podmioty nie posiadające osobowości prawnej.
Lokata jest to umowa między klientem a bankiem, w której klient udostępnia bankowi środki pieniężne (zakłada depozyt w banku) na określony czas, otrzymując w zamian wynagrodzenie w postaci odsetek. Odsetki w zależności od lokaty wypłacane mogą być miesięcznie, kwartalnie lub rocznie.
Trzeba pamiętać o tym, że od zysków z lokat trzeba jeszcze zapłacić podatek od dochodów kapitałowych (potocznie nazywany w Polsce podatkiem Belki) – rodzaj zryczałtowanego podatku dochodowego od osób fizycznych. Od kwoty zysku (brutto) należy po prostu obliczyć 19% podatek. Najprościej zrobić to mnożąc kwotę brutto przez 0,19 Przykład

- dla zysku w wysokości 76 zł należy podatek wyniesie 76 * 0,19 = 14,44 zł
- dla zysku w wysokości 2,49 zł należny podatek wyniesie 2,49 * 0,19 = 0,4731 = 0,47 zł
- dla zysku w wysokości 0,02 zł należny podatek wyniesie 0,02 * 0,19 = 0,0038 = 0,01 zł

11) wyjaśnia, na czym polega oszczędzanie i inwestowanie;

OSZCZĘDZANIE: to zamiar zabezpieczenia nadmiaru środków pieniężnych niewykorzystanych na konsumpcję, a jednocześnie czerpanie z nich korzyści.
INWESTOWANIE: to działanie aktywne mające na celu podniesienie wartości kapitału i otwieranie nowych perspektyw obarczonej jednak ryzykiem w zależności od skali i formy przedsięwzięcia inwestycyjnego.

12) wyjaśnia terminy: wzrost gospodarczy, inflacja, bezrobocie;

Wzrost gospodarczy – zwiększenie się rocznej produkcji dóbr i usług w kraju. Jeśli w kolejnym roku w całej gospodarce uda się sprzedać więcej towarów i usług niż w roku poprzednim – mamy do czynienia ze wzrostem gospodarczym. Kiedy jesteśmy w stanie więcej zarobić, źródłem wzrostu jest nasza praca. Ale jeśli w tym samym czasie, gdy wzrosły nasze zarobki, o tyle samo podniosły się ceny towarów, które kupujemy, mieliśmy do czynienia tylko ze wzrostem nominalnym. Nie możemy bowiem kupić więcej niż poprzednio. Dlatego cieszyć się można tylko z wzrostu realnego, czyli po uwzględnieniu inflacji. Wzrost gospodarczy odnosi się tylko do zmian ilościowych, przy założeniu, że podstawowe wielkości makroekonomiczne charakteryzują się długofalowym trendem

Inflacja – proces wzrostu przeciętnego poziomu cen w gospodarce[1]. Skutkiem tego procesu jest spadek siły nabywczej pieniądza krajowego.

Bezrobocie – to taki stan rzeczy, w którym osoby zdolne do pracy i poszukujące jej nie mogą jej znaleźć.

13) wymienia najważniejsze dochody i wydatki państwa;

Dochody budżetu państwa to m.in.: wpływy z podatków pośrednich i bezpośrednich, dochody niepodatkowe (np. cła), dochody jednostek budżetowych oraz dochody zagraniczne.

Mianem **wydatków** określa się m.in. koszty dotacji, obsługi długu publicznego, obsługi sfery budżetowej, rozliczeń z bankami, subwencji dla gmin oraz rezerw ogólnych.

14) wyjaśnia, co to jest budżet państwa;

BUDŻET PAŃSTWA: to najważniejszy dokument prezentujący stan dochodów państwa i sposób w jaki rząd zamierza je wydatkować. Jest to podstawowy plan finansowy państwa opracowany na jeden rok obejmujący dochody i wydatki państwa.

15) przedstawia główne rodzaje podatków w Polsce (PIT, VAT, CIT) i oblicza wysokość podatku PIT na podstawie konkretnych danych.

PIT- (podatek od dochodów osobistych) – podatek bezpośredni obejmujący dochody uzyskiwane przez osoby fizyczne.

CIT- (podatek od dochodów osób prawnych) – rodzaj podatku bezpośredniego obciążającego dochody uzyskiwane przez osoby prawne takie jak np. spółki kapitałowe, spółdzielnie, przedsiębiorstwa państwowe.

VAT-Podatek od towarów i usług, PTU – podatek od wartości dodanej, podatek pośredni.

16) wyjaśnia, na czym polega prowadzenie swojej firmy;

Obowiązki nałożone na przedsiębiorcę związane z podjęciem działalności gospodarczej:

- zarejestrowanie działalności gospodarczej w Urzędzie Gminy lub Miasta.
- wpis do Krajowego Rejestru Sądowego (spółki prawa handlowego, spółdzielcze przedsiębiorstwa, stowarzyszenia),
- rejestracja w Urzędzie Skarbowym, nadanie lub aktualizacja numeru NIP
- wybór formy opodatkowania podatkiem dochodowym oraz podatkiem VAT w urzędzie Skarbowym
- wystąpienie do Urzędu Statystycznego o nadanie numeru statystycznego REGON,
- Ubezpieczenie społeczne i zdrowotne – zarejestrowanie w ZUS,
- założenie rachunku bankowego i wyrobienie pieczątki

Jakie są formy prowadzenia działalności gospodarczej?

1) Prowadzenie działalności gospodarczej przez osoby fizyczne,
2) Prowadzenie działalności gospodarczej przez spółki cywilne oraz spółki prawa handlowego:

- Spółka jawna,
- Spółka komandytowa,
- Spółka komandytowo – akcyjna,
- Spółka partnerska,
- Spółka z ograniczona odpowiedzialnością,
- Spółka akcyjna.

3) Przedsiębiorstwa państwowe,
4) Spółdzielnie

17) wyjaśnia, jak działa przedsiębiorstwo, i oblicza na prostym przykładzie przychód, koszty, zysk;

Przychód – pojęcie księgowe, które oznacza uzyskany lub należny wpływ wartości, korzyści materialnych w ramach prowadzonej działalności gospodarczej, działalności wykonywanej osobiście, pracy wykonywanej na podstawie stosunku służbowego, stosunku pracy, pracy nakładczej oraz spółdzielczego stosunku pracy oraz z nieruchomości, w tym ze sprzedaży takiej nieruchomości.

Koszt to wyrażona wartościowo wielkość zużycia składników, takich jak majątek trwały i obrotowy, wartości niematerialne i prawne, usług pracy oraz inne wydatki związane z prowadzeniem działalności gospodarczej. Zużycie czynników produkcji musi nastąpić celowo lub w wyniku zwykłej działalności jednostki, w przeciwnym przypadku zostanie uznane za stratę nadzwyczajną, nie za koszt.

Zysk to dodatni wynik finansowy przedsiębiorstwa, oznacza, że ma ono wyższe przychody niż koszty ich uzyskania.

18) wskazuje główne elementy działań marketingowych firmy (produkt, cena, dystrybucja, promocja);

Kompozycja marketingowa (ang. „marketing mix" – dosł. mieszanka marketingowa) – zespół elementów (instrumentów) za pomocą których możemy oddziaływać na rynek.

Najbardziej popularna koncepcja kompozycji marketingowej to tzw**. „4p",** czyli z ang.: product, price, place, promotion.

- *product* (**produkt**) - Mówiąc o produkcie omawiamy m.in.: asortyment, jakość, markę, opakowanie, usługi. Współcześnie mówiąc o cechach produktu koncentrujemy się na potrzebach docelowych klientów, jakie produkt ma zaspokajać. W tym elemencie zawierają się działania wspierające produkt (gwarancja, pomoc techniczna, nazwa)
- *price* (**cena**) - Cenę charakteryzuje się za pomocą: polityki cenowej, rabatów, warunków płatności
- *place* (strategia **dystrybucji**) - Omawia zarówno kanały dystrybucji jak rozwiązania logistyczne
- *promotion* (**promocja**)
  - promocja osobista
  - reklama
  - promocja dodatkowa (inaczej: promocja uzupełniająca, promocja sprzedaży), zaliczamy tu także: merchandising
  - public relations, zaliczamy do niego także: sponsoring

19) przedstawia główne prawa i obowiązki pracownika;

Obowiązki pracownika:

- przestrzegać ustalonego czasu pracy
- przestrzegać regulaminu pracy ustalonego porządku
- przestrzegać przepisów BHP i przeciwpożarowych
- dbać o dobro zakładu pracy, chronić jego mienie oraz zachować w tajemnicy informacji których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę
- przestrzegać tajemnicy określonej w wyodrębnionych przepisach
- **przestrzegać w zakładzie pracy zasad współżycia społecznego**

5 podstawowych praw pracownika

1. Tylko obowiązki wynikające z umowy
2. Godziwe wynagrodzenie za pracę
3. Zakaz dyskryminacji
4. Prawo do wypoczynku
5. Prawo do bezpiecznych i higienicznych warunków pracy

Prawa i obowiązki pracownika i pracodawcy wynikają z Ustawy: KODEKS PRACY

20) wyjaśnia, czemu służą ubezpieczenia społeczne i zdrowotne;

Ubezpieczenia społeczne – ubezpieczenia, których głównym celem jest zapewnienie bezpieczeństwa socjalnego, w tym osobom w podeszłym wieku (**emerytura**), niezdolnym do pracy (**renta**), ofiarom **wypadków** oraz **chorób**. Wypłaty z tych ubezpieczeń mogą mieć charakter krótkoterminowy, długoterminowy lub dożywotni. Wraz z pomocą społeczną stanowią podstawowy instrument polityki socjalnej państwa.

W ramach polskiego systemu ubezpieczeń społecznych wyróżnia się następujące rodzaje ubezpieczeń:

- Ubezpieczenie **emerytalne**, stanowiące najważniejszą część systemu, na wypadek niezdolności do pracy spowodowanej starością. Płatnicy składek z tego tytułu zapewniają sobie dochody po osiągnięciu tak zwanego wieku emerytalnego, czyli 60 lat w przypadku kobiet i 65 lat w przypadku mężczyzn. Wyjątek przy ustalaniu wieku emerytalnego stanowią osoby zatrudnione na stanowiskach w branżach wymienionych w Ustawie.
- **Ubezpieczenie rentowe** gwarantuje świadczenia w przypadku "trwałej" utraty zdolności do osiągania dochodu z pracy, wtedy potocznie mówimy o rencie, bądź z tytułu śmierci żywiciela rodziny, wówczas mówimy o rencie rodzinnej.
- **Ubezpieczenie chorobowe** to świadczenie wypłacane pracownikowi z tytułu "tymczasowej" niezdolności do pracy spowodowanej chorobą, bądź koniecznością pójścia na urlop macierzyński. Oprócz dwóch poprzednich można też wymienić takie świadczenia jaki rehabilitacyjne, opiekuńcze, wyrównawcze.
- **Ubezpieczenie wypadkowe** opłacane z tytułu możliwości wystąpienia jakiegoś zdarzenia losowego w pracy, skutkujące niezdolnością do wykonywania pracy. O ile w trzech poprzednich wysokość składek ustalana jest na jednakowym poziomie stawek procentowych, tak w tym przypadku jest ono uzależnione od tego jaką pracę się wykonuje. Ponadto, płacone jest tylko przez pracodawcę, który wlicza to w koszt działalności.

Ubezpieczenie zdrowotne – ubezpieczenie, w którym osobie ubezpieczonej przysługują świadczenia zdrowotne (możliwość darmowego leczenia w ramach NFZ)

21) wskazuje główne przyczyny bezrobocia w swojej miejscowości, regionie i Polsce.

Bezrobocie to sytuacja w której istnieje grupa pracowników zdolna do pracy oraz gotowych ją podjąć, lecz nie znajdująca możliwości zatrudnienia. Zjawisko to jest mierzone procentem siły roboczej, która nie znajduje zatrudnienia. O tym, że bezrobocie stało się kwestią społeczną świadczyła dynamika, skala i struktura tego zjawiska, jak i jego negatywne konsekwencje

odczuwane coraz silniej. Brak pracy jest czynnikiem, który ma wpływ na zaspokajanie ważnych potrzeb społecznych w różnych sferach życia. Prowadzi też do narastania kwestii społecznych jak: kwestia ubóstwa, edukacyjna, zdrowotna itd.

Bezrobocie jako kwestia społeczna – dotyczy dużych grup społecznych, jest odbierana przez tę grupę jako nieprawidłowe, zakłóca jej prawidłowy rozwój, wywołuje społeczny niepokój, jest źródłem napięć społecznych. Nie może być w pełni rozwiązane w ramach grupy przy wykorzystaniu dostępnych jej metod i możliwości, może być rozwiązane tylko drogą podjęcia szerokich działań przez państwo.

• KTO TO JEST „BEZROBOTNY"?

Osoby bezrobotne to osoby nie pobierające nauki w szkole dziennej, zdrowe i gotowe do podjęcia pracy w danym zawodzie, ale z powodu braku zatrudnienia zarejestrowane w powiatowym urzędzie pracy właściwym dla miejsca zameldowania. Należy pamiętać, ze osoby te powinny także oprócz powyższych, spełniać warunek ukończenia osiemnastu lat oraz warunek pozostawania w wieku aktywności zawodowej.
Najogólniej mówiąc Bezrobotny to człowiek, który chce pracować i aktywnie poszukuje pracy, ale nie może utrzymać zatrudnienia przy istniejących stawkach płacy.

Rodzaje bezrobocia ze względu na przyczyny:

• bezrobocie strukturalne - które charakteryzuje się zastojem gospodarczym i nowe roczniki napływające na rynek pracy nie mogą jej znaleźć. Istnienie wiec samego zjawiska bezrobocia tłumaczone jest tym że chęć podjęcia pracy i zgłoszonej jej podaży nie daje się w pełni urzeczywistnić,
• bezrobocie technologiczne – wynika ze zmiany techniki, technologii, oraz z zastąpienia pracy żywej pracą maszyn,
• bezrobocie koniunkturalne - Keynesowska teoria przymusowego bezrobocia przyjmuje że jest ono wywołane zbyt małym popytem konsumpcyjnym i inwestycyjnym, który powoduje zbyt małe wykorzystanie zdolności produkcyjnych, poziom popytu stale ulega wahaniom, czyli jest zależny od koniunktury, stad nazwa bezrobocia. W fazach wysokiej koniunktury popyt rozszerza się i bezrobocie spada nawet do poziomu bezrobocia naturalnego.
• bezrobocie frykcyjne - obejmujące również ludzi zmieniających prace, przejściowo jej poszukujących z rożnych powodów.
• bezrobocie sezonowe – uzależnione od pór roku (np. budownictwo);

Patrząc ze względu na formę jego występowania wyróżniamy:

• bezrobocie krótkookresowe - do 3 miesięcy bez zatrudnienia.
• bezrobocie średniookresowe – od 3 do 12 miesięcy bez zatrudnienia.
• bezrobocie długookresowe – dotyczy osób. które pozostają bez pracy od 6 do 12 miesięcy. Może przekształcić się w bezrobocie długotrwałe, bowiem czym dłuższa przerwa w pracy, tym maleją szanse na ponowne jej uzyskanie. Rosnące wymagania pracodawców, zmiany technik i organizacji pracy, konieczność uzupełniania kwalifikacji lub w ogóle zmiany zawodu nie sprzyjają skracaniu okresu pozostawania bez pracy. Dłuższe pozostawanie bez pracy powoduje, że ewentualni kandydaci stają się, ze względu na dezaktualizację swoich wiadomości i doświadczeń, mało interesujący dla pracodawców.
• bezrobocie ukryte – rozumiane jako bezrobocie wśród zatrudnionych. Dotyczy ludzi nie ujętych w statystykach bezrobocia, ponieważ nie rejestrują się w urzędach pracy. Osoby te posiadają dochód, ale nie mają zawartego stosunku ubezpieczeniowego. Występuje głównie na wsi (nadmiar rąk do pracy, dawniej – przerost administracji).
• bezrobocie jawne – zarejestrowane (da się określić).

Opracowali: nauczyciele przedmiotów ekonomicznych w Zespole Szkół Ponadgimnazjalnych w Ornontowicach
mgr Beata Nowak – zsp_bnowak@onet.pl
mgr Damian Łyko – damian.lyko@zspornontowice.pl

https://www.facebook.com/technikekonomista.ornontowice/